

Сборище на трубадури

(разпространява се свободно)

26-30 януари 2015

www.trubadurs.com

СЪДЪРЖАНИЕ

ГЕРОИ И ПРИКАЗКИ

Колонката на Весела Фламбурари

СТИХОВЕ

от Владимир Сабоурин

ПЛЕСЕНТА, КОЯТО ШЕПТИ

фантастичен разказ от Хари Марков

СТИХОВЕ И РАЗКАЗ

от Владимир Левчев

8 ФАНТАСТИЧНИ ВЪПРОСА ЗА КНИГИ

в анкета с Александър Карапанчев

Три закона на детското четене

1. Във всеки дом да има библиотека! Може да е мъничка, но да я има. Тази библиотека да съдържа реални, телесни, а не виртуални книги.
2. Децата правят това, което виждат, а не това, което им се казва! От това следва детето непрекъснато да изживява родителите си като четящи хора... да ги вижда с книга в ръка. Колкото повече детето вижда големите в поддържаща книгите ситуация, толкова повече ще им подражава... тоест, толкова повече ще чете.
3. Да се чете на детето на глас. Не само за „Лека нощ!“, а винаги когато е възможно. Дори когато детето вече може да си чете само, родителят да продължи да чете на детето си на глас. Да се достига дори до крайност и да се продължи четенето на глас, докато възрастният може, независимо колко е пораснало детето.

ГЕРОИ И ПРИКАЗКИ

Колонката на Весела Фламбурари

Героичната фантазия е най-споделеното нещо на света. Дори без да се говори за влияние на една култура върху друга, навсякъде на планетата, но в различни епохи се появяват митове и приказки за свръхчовеци, полубогове и хитроумни същества. Сходството между тях е очевидно. Всичките те живеят съдбата на героя. В техните жития присъства тактика на фантазията, действаща в приказни разкази, военни и политически текстове и епопеи. Това е тактиката на преследване на безсмъртие, на тайното желание да бъдеш бог.

Много приказки започват с раждането на героя. В някакъв смисъл той винаги се ражда от известни родители. Някъде това са богове или земни отражения на божественото – царе, магьосници, свещеници. Другаде това са хора, богати на морални и етични качества... селяни, занаятчии. Раждането на детето герой, в повечето случаи, идва след съответните предсказания, поличби, съновидения. Съпътстват го необясними чудеса. В много приказки родителите му умират и то остава сирак. Или баща му е заплашен, че отрочето ще се окаже отцеубиец и тогава детето е подхвърлено, осъдено да загине, изоставено. **Така започва животът на героя.** Той е заплашен от смърт, попада от раждането си във враждебна среда или бива изоставен и е отгледан от приемни родители. Обикновено в детските си години героят води мрачен живот или живот, пълен с въпроси без отговор. Въпроси за произхода му, които го измъчват. Ранното детство е времето, в което героят е скрит. Това го запазва от фатално за крежката му възраст влияние. Дава му възможност да се развие. Но скриването е равнозначно и на една привидна смърт. Сякаш героят не се е родил никога.

Крайт на криенето (на мнимата смърт) идва с някоя странна, но многозначителна случка. В някои случаи детето е запазило „**знака на героя**“, даден му още с неговото раждане, и някой „важен“ успява да го разпознае. Най-често обаче след периода на криене героят започва да извършва геройства и това го изважда от лоното на неизвестните.

Геройствата са всъщност изпитания за героя. Когато той победи в тях, изведнъж всички разбират, че това е техният избавител. Славата му расте, започват да го търсят, да се допитват до него, в някои случаи могат да го наложат като културен, верски или политически водач. Ако още от самото начало героят се е родил като политическа фигура, той възвръща пълномощията си и отново застава начело. Ако се превърне в културен или верски водач, той обикновено стига до сблъсък с политическата власт и начева битка срещу нея. Много често героят има склонност към неспазване на наличните закони. Това неспазване се разразява във военен конфликт или в налагане на собствените разбирания за култура и начин на живот. За да наложи правото си на собствено разбиране върху обществото, героят преминава през втора „мнима смърт“... Това е спускането в дълбините на ада, отбиването в отвъдния свят или просто преминаването през неизвестна и опасна територия, от която никой не се е връщал.

Разказът в мита и приказката винаги върви в схемата: раждане – смърт – прераждане.

Героичната фантазия създава основно мъжки образи. **Но все пак не липсват и героини.** В старите митове обикновено героизмът е момичешки и свършва заедно с първата брачна (или небрачна) нощ, прекарана с мъж. Девите са доста разпространени героини. Все пак – има народни приказки в които героичното е представено и от женския пол. А те са дори повече, отколкото ни е вменено да приемаме.

Но защо образът на героя е толкова устойчив във всички култури? Ами защото той няма личен характер. Този образ определено надхвърля рамките на индивидуалната психика и отразява универсално човешко поведение. Героят на мита и приказката винаги намира изход в невъзможната ситуация. Ето защо идентификацията с героя буквално може да лекува. Героят ни дава един абсолютно позитивен модел на поведение. Той ни разкрива идеята, че винаги има възможности за промяна. И че тези възможности са налице дори и в невъзможни ситуации. Нашето несъзнавано ни подсказва решение там, където съзнаваното не намира изход. Тъй като в колективното несъзнавано героят е архетип, то този архетип ни учи, че винаги можем

да разчитаме на надеждата. Героят чака своето осъществяване, своят цялостен щрих в платното на събитията. Той води душата ни към това да се почувстваме цялостни личности. Личности, ценни както за собствената си мисия, така и за обществото. Психологическият анализ на приказките твърди, че всяка приказка е система с начало и край. Че тя в своята цялост се опитва да изрази най-значимото събитие за психиката ни. Събитието, в което нашата личност става цялостна. Това психично преживяване е богато, но и изключително сложно. Ето защо то се появява в хиляди приказки. Приказки, които го разглеждат от всички страни и се мъчат да го направят разбираемо дори за детското съзнание. Търсенето на архетипа на цялостната личност е всъщност задачата на всеки приказен герой.

Имам да си дочета още няколко приказки за герои. Потърсете и вие някои от тях...

А също бъдете здрави и винаги мислете за детските книги!

Весела Фламбурари

Весела Фламбурари води детски рубрики и в други издания. Открийте написаното от и за нея в **Детски книги** и **Public Republic**.

Водещ редактор на публикацията: [Деница Венкова](#). Редактор на рубриката „Поезия“: [Поли Муканова](#). На снимката: [Владимир Сабоурин](#).

ВЛАДИМИР САБОУРИН

из *бакърена фабрика*

МАЛКА ИСТОРИЯ НА СВЕТЛИНАТА

Спомни си за отрязания с ножици
мрак мигновено озарение
метален пароксизъм на изгарянето

на нажеженото до бяло тяло в нощта
сега на бавното изтляване
милосърдното угасване
или изсветляване
на флуоресциращия газ

ПОЕЗИЯ И ТИЧАНЕ. ОСТАНКА ОТ ПОЕМА

Джеси Оуенс победи в спринта на 100 метра
на Олимпиадата в Германия
през 1936-а, Фюрера не му подаде ръка
броените секунди между живота и смъртта
които трябва да се преодолеят достойно
мъжествено на максималната дадена ни висота

Още Хераклит е знаел
че това са 100-те метра

Максималната висота
при достойното мъжествено преодоляване
на броените секунди между живота и смъртта

Учителю
триенето подобрява
постижението на спринтьора
глината, тартана и шпайковете

според редица коментатори
повече грешат тези, които сами не вярват
в своите разкази

РЕВОЛЮЦИИ

Скърцането на трамвай
по заскрежените релси
влизащ в завоя
Музика на сферите
с приближаване на перихелия
пак е февруари
Поток светлина
при обратен завой
Фаровете на насрещното движение
в предутринната дрезгавина.

ХИРОН 2015. ХЪОЛДЕРЛИН ПАЗОЛИНИ МЮЛЕР

Чакам деня както безсънието
Чака съня невъзможен приятел
В предутринната дрезгавина гневът
Гнети ме нощ чудеща се над пътен възел

Някога стъпвах по края на тъмни треви и слушах
Кадифено глухия глас на чухала
Той не подвеждаше никога както птиците
На сутринта които с почти пресилена деловитост

Идат да изпълват деня да пият мъглата
На сърцето да дават съвети
Аз спях но сърцето ми беше будно коравосърдечно
Завлича ме нощта с мощта си

Май и аз бях такъв сред минзухари и мащерка
Току-що окосено сено пълно с грамадни

Скакалци и под студа на звездите перихелия изучавах
Назовимото само съзвездията тръни нещастното съзнание
Един ден дивото тъжно поле на предградията
Осъмна разомагьосано от полубога работник на Зевс
Прямодушния мъж на тежкия труд сега сам тихо седя в сивотата
На този час на отчуждение и от час на час образи
От свежа пръст и перести облаци на Ероса извайва
Умът ми защото между мен и него просмука се отрова
И вслушвам се в далекото дали пък не
Един спасител иде и другар за мен
Тогава чувам често свещения тътен на тежкия трафик
На пладне от пътния възел щом приижда най-познатият
Когато от него домът се потрися и прахът на земята вдигнат
Пресява се като над пустинен остров и мъчението става на ехо
Избавителя чувам тогава в нощта аз чувам
Го да сее смърт освободителя и долу обрасла
С бурени буйни като във видения
На пророците съглеждам земята един огромен лумнал огън
Но дните се менят щом човек и звяр
Да изтичат ги гледат благи и зли болка е
Щом обликът ти е двояк и
Никой не различава доброто та да бъде искрен и безупречен
Ден Ден Отново както трябва си поемат дъх и пият
Върби над моите потоци светлина край течащи води
И под краката прави бродове и в облик на владетел
С варварски инсигнии и на работник при самото себе си
Заело мястото блуждаещо светило на деня явяваш се
И ти земя умиротворена люлка и ти

Дом на отците ни които неградски са
Отишли в глутницата дива на облаци разтапящи се
Вземи си кончето момиче и облечи се
За излизане Предсказаното не лекува то избавя
И няма разкъсване напразно не чакаме
Да се яви завръщането на Херакъл
Той пак е пролетариатът
Обезсмъртяващ се с труда си
Той носи разрешението на боговете
Да умра разменяйки безсмъртието
За освобождението на Прометей.

МАЛКА ОДА ЗА КУБРАТ ПУЛЕВ

При първия нокдаун
Който те запрати на пода
В мъгливия ноемврийски Хамбург
Ти се изправи и застана
На един крак като малко
Грозно 100-килограмово пате
Изпълняващо в детска постановка
На Лебедово езеро нещо
Като котешкия марш.

Така ти доказа
Че не си изведен от равновесие
От 700-килограмовия удар.

Когато дойде довършващото те
Отнасящо челюстта в ореол

От пръски пот и кръв кроше
Ти го посрещна с далечната почуда
На дете пред боксова круша
Измерваща силата на удара
В отдавна забравен лунапарк.

Проснат в цял ръст
Ти пак показва
Че си запазил равновесие.

ДА ОПИШЕШ ТРАЕКТОРИЯ

И небето се вслушва в стъпките на отдалечаващите се звезди

Висенте Уидобро

§ 1

В белия шум
На реликтовото лъчение
Червеният тътен
На отдалечаваща се вселена

§ 2

Фарът който агонизира
Вдън годините
Колас гравитационно привличане
Бавно завъртане въртяща се
Спираловидна галактика
В развилнели се далечини
Гмежта кръжаща
Около черна звезда
По-бързо от електрон

Размазан в облак
Около атомно ядро

§ 3

Но ти преодоля този страх
Отчасти вниква разумът в нещата
за да не бъде гмежта,
отчасти те издухва
некъв вихър
от гипсовата маска
на *facies Hippocratica* на земята,
от гипсовата маска
на вцепеняването на забравата

§ 4

Някакъв вихър
копнежът по отнесеност и превращение
Единството от действителност и отнесеност
По протежение на времето
Павирано с изстиващи небесни тела

§ 5

Блясъкът на блаженството
Прави невидим
Само проблясването
Свидетелства за проява
На личностен афект
Различни модуси
На светлината и нейното
Движение корпускулярно
Или вълново е то

В крайна сметка
Кой ще ми каже
В полупосребрено огледало
Частици и вълни
Точки и вибрации
Обратни вълни
И корпускули
Сенки пресичащи
Течащи огледала
В паяжина от дуалности

§ 6

Пъпля по зеленото или е червено
Сукно на билиардна маса
Или игрална или на академична
Аула гравитацията изкривява
Пространството и времето
В средата ѝ представете си
Че Вселената е повърхността
На тази маса опитвате се
Да се движите по права линия
Класическия път между две точки
Марс навлиза в Стрелец
Небето се снишава продълговато
Като белезникав дирижабъл

§ 7

На земната повърхност
Най-късото разстояние между две точки
Което според Евклидовата геометрия е
Правата линия е пътят

Който ги свързва
По така наречения Голям кръг

§ 8

Стремя се да се движа
По права линия през пространство-времето
Но тъй като то е изкривено пътят
Под краката ми се оказва огънат
Крива от определен тип
Обобщение на понятието за права
В изкривени пространства
На Хилберт и Минковски

§ 9

Най-късото разстояние между две точки
На земната повърхност е крива
Когато се начертае
На плоска карта линията
Която е най-близкият еквивалент
На правата в изкривено пространство

§ 10

Следвам най-близкия път
До правата линия
В изкривеното пространство
И тази траектория се дефинира
Като най-късия (или най-дългия)
Път между две точки
С приближаването на радиуса на Шварцшилд
Когато Слънцето угасне
Ще разберем това

След осем дълги минути
Облени в безгрижна
Минала светлина

§ 11

В отсъствието на материя
Линиите в четиримерното пространство-време
Съответстват на правите линии
В тримерното пространство

§ 12

В нейно присъствие обаче
Опитвам се да не забравя
Четиримерното пространство-време
Поддава и това изкривява
Пътищата на всяко тяло

§ 13

Огъването на пространството
Означава, че гравитационните полета
Изкривяват по същия начин
Пътя на светлината идваща
От далечни звезди
Или от близката
Проксима Кентавър

§ 14

Светлината се стреми
Да се движи по права линия
Но кривината на пространство-времето
В близост до масивно тяло

Кара светлината да се огъва
Червеният гигант
Вече е избухнал
Като свръхнова
Но светлината от това събитие
Още не е достигнала до нас

§ 15

Тъй като гравитацията представлява
Привличане материята и енергията
Винаги изкривяват пространство-времето
Така че светлинните лъчи се огъват
Навътре един към друг накланяйки
Светлинните си конуси

§ 16

Времето е крушовидно
Един ден никой няма да се разхожда
По протежението му
Сингулярно изкривено
До сфера с нулев радиус

§ 17

(Онова което мислим
За гравитационни сили
Всъщност е само израз на факта
Че пространство-времето е огънато
Самата гравитация оформя
Арената на която тегне и се изявява)

§ 18

Масивно тяло изкривява
Пространство-времето огъвайки
Пътищата в своята околност
До светлинни криви
На крилете на неумели богове
От една вълна до друга
Разстоянията нарастват
Толкова бързо, че светлината
От далечни времена и пространства
Никога не стига до нас

§ 19

Долавям огъването
Увиснало в празното
Като внимателно измервам
Разстоянията например разстоянието
По обиколката на кръг на равна
Повърхност винаги е малко повече
От три пъти разстоянието през центъра
Всъщност точно толкова пъти
Колкото числото π

§ 20

Но като пресичам кръга около вдлъбнатината
В центъра на билиардната маса откривам
Че разстоянието през центъра се оказва
По-голямо от очакваното по-голямо
От една трета от разстоянието по обиколката
Ако вдлъбнатината е

§ 21

Достатъчно дълбока
Може да открия, че обиколката
Всъщност е по-къса от разстоянието
Напряко през центъра на кръга.

КУРТОАЗНА ПОКАНА (ПО ХОРХЕ МАНРИКЕ)

Заповядваш и влизаш
в тази стая
добродетелно лягаш
радостно желая
на ленена постеля
бялото тяло.

Владимир Сабоурин е поет, филолог, литературен критик и историк на културата, роден през 1967 г. в Сантяго де Куба. Завършва специалност „Българска филология“ в СУ „Св. Кл. Охридски“. Доктор на филологическите науки, преподава антична и западноевропейска литература и история на испанската литература във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Неговата дебютна книга „**Sex Shop**“ се появява през 1993 г. Електронни издания на поезията му са от 2000 г.: „**Стихове 94-98**“, „**Йожени или Новата Асамблея Знаме на мира**“ (2004), „**Кучка и други стихове 07**“ (2007), „**Мъртвите**“ (2009).

Стихотворенията, представени в „Сборище на трубадури“, са от предстоящата книга на Владимир Сабоурин **бакърена фабрика**. Посетете сайта на поета: vladimirsabourin.wordpress.com

Този текст е част от рубриката „Преводен разказ“. Снимка за илюстрацията: [Freshly Picked Fungi](#), от Laura D'Alessandro (CC:BY)

ПЛЕСЕНТА, КОЯТО ШЕПТИ

фантастичен разказ

от Хараламби Марков

Във великата беседа на живота за плесените се говори като за доста скучни създания. И не е никак трудно да си представим защо. Далече от дарените с глас представители на фауната и непрестанното им самоизтъкване, което, да си кажем честно, говори за доста лоши обноски, плесените изглеждат глухонеми, когато ги сравним с който и да

е от почти безкрайното биологично разнообразие.

За възпитаните плесени ревовете са проява на грубост, съскането неуместно, а цвъртенето – направо непонятно. Затова не е чудно, че гъбите са безгласна буква. Те не изпитват нуждата да тракат, жужат или бръмчат. А телата им определено не са обемни резонатори.

Без съмнение те са прекалено закръглени и пълни, а и горди от този факт, за да тръгнат дори да обмислят общуване посредством похотливите пръсти на ветровете. За разлика от други представители на флората, чието неприличие се помни още от времената на първата от рода *Cooksonia* на този свят.

Не, плесените общуват на език, който няма равен в естествените и неестествените светове. Най-близкият аналог е в царството на насекомите, когато представителите му използват системата за предаване на данни в кошерния ум, система, която плесените са усъвършенствали и надминали. Дори хората, любимците на еволюцията, все още са далеч от онова ниво на когнитивните процеси, което ще им позволи да осмислят възможността за наличието на разум в царството на гъбите.

Както вероятно можете да си представите, това радва плесените, които се хранят с всичко, което някога е било живо, и складират знанието от него в колективната си памет, защото плесените са следсмъртната машина на природата. Те извеждат и изчисляват алгоритми. Откриват еволюционни тенденции и изменят базисната структура на хифите си, за да отбележат края на един или друг вид. Единственото, което не правят, е да си спомнят за отделните индивиди.

И все пак има едно човешко име, което всяка плесен – от опитомения черен мухъл до покритата с пипала *Aspergillus* – знае. Името принадлежи, или по-точно принадлежеше, на Ростислав Казакчиев: доста особено човешко същество с желание да разбере и преведе езика на плесените.

По онова време плесените не подозираха, че момчето, което лижеше мухъла по стените в семейната къща във Варна – град, разположен на северния морски бряг на България, – ще се окаже нещо повече от двукрако със склонност към размножаване

и подозрителни вкусове в хранителните навици. Нито една вечно-бдителна спора, скрита на сигурно в триетажната къща на Казакчиев, не предполагаше, че в клетъчния код на Ростислав дреме революция.

В крайна сметка, колкото и напред в еволюцията да са плесените, те не са ясновидци.

Самият Ростислав нямаше основания да мисли колко важен ще се окаже. Според човешките стандарти Ростислав Казакчиев беше въплъщение на генетична грешка. Не притежаваше нито тялото, нито ума, за да се чувства част от вида си.

И не защото имаше костите на дребен, мумифициран гризач, покрито с кожа, която едва може да скрие ставите и органите му. Нито пък беше свързано с начина, по който невроните му реагираха на електрическите импулси из пътеките на мозъка му, тъй като всички връзки там всъщност си бяха наред.

След още по-внимателен анализ и заключения след асимилирането на Ростислав, българските гроздове от микроскопичните *Psilocybe semilanceata* потвърдиха, че тази другост се проявява в паузите между движенията на двукракото. Също така и в начина, по който то установява контакт очи в очи с други представители на вида му, или по-точно – начина, по който не успява да го установи. Да не говорим за странните тонове, звучащи, когато използваше гласните си струни.

За Ростислав обяснението на това поведение беше много по-кратко и необяснимо по-нелогично.

По негови думи: “Хората скъсяват живота ми наполовина всеки път когато съм принуден да ги погледна.”

При всяка възможност той се обграждаше със стени – както и препятствия, издигнати от мълчание и неловки погледи, – за да отблъсне човеците. Предпочиташе да отдели вниманието си за отглеждане на плесен, което намираще за приятно и успокояващо хоби.

Веднъж като малък Ростислав нахисна цял хляб във вода. Уви го в кухненското фолио на майка си, което предпазливо бе свил от шкафа в кухнята, докато никой не

гледа, и го скри под леглото си. Младият изследовател обаче нямаше късмет и трябваше да сложи край на експеримента си едва няколко дни след началото му, след като баща му се натъкна на гъбестата каша един следобед. Оттогава Ростислав започна да върши странни дела. От човешка гледна точка, разбира се.

Плесените, разбира се, приемат редица странности на хората и не бързат да съдят. Плесените записват, а не критикуват.

С настъпването на пубертета страстта на Ростислав по плесените отстъпи място на миризмите на собственото му тяло, особено в случаите, в които някоя дреха се бе задържала върху тялото му по-дълго, отколкото е социално приемливо. Той изпитваше наслада от лепкавата тежест на потта си. От това как миризмата гъделичкаше ноздрите му при всяко заравяне на носа в дрехата и от това колко хлъзгави и гладки ставаха синтетичните тъкани. Тези сеанси с вдишване завършваха, когато съзнанието му се възнасяше, преситено от изпаренията в белите му дробове и пропълзялото по гръкляна усещане за нещо хлъзгаво и неуловимо.

И докато връстниците и родителите му го порицаваха за поведението му, Ростислав не спираше да се усъвършенства във финото изкуство на укриването.

Такъв е пътят на еволюцията.

Момчето се къпеше колкото да се впише в обществото. Търкаше и втриваше сапун между краката си с надеждата, че не изглежда като гей, дори когато никой не гледаше или не можеше да предположи какво прави, дори когато парата от душа стопяваше силуета му в нищото.

Нещо, което не пропускаше обаче, бе да пази един определен чифт бели слипове за по-нататъшна обонятелна наслада. Носени в продължение на две седмици, добре укривани с месеци. Всяка нощ душеше, натискаше, играеше си с тъканта, проследявайки процеса на ферментация.

С течение на времето ластикът на слиповете се бе предал под напора на разтягащите и тормозещи пръсти. Сега изглеждаше като нещо, което е седяло около кръста на стара просякиня с години, преди и тя да го захвърли в някоя кофа. Материята беше

протрита на местата, където ноктите му се впиваха отстрани, и отдавна бе загубила белия си цвят. Въпреки че бяха крайно износени и оръфани, Ростислав държеше слиповете си сгънати в перфектен квадрат в една дървена кутийка, дадена му от майка му, за да пази в нея златното си кръстче, която криеше сред ръждясалите пружини на леглото си.

Пръскаше слиповете с вода на мивката и ги полагаше в тъмната кутийка, за да родят живот.

Не едно и две момичета споменаваха името му, без да потръпнат: красиви тикове на отвращението, които показваха убеждение, че никоя никога няма да обикне или целуне Ростислав.

Ясно му беше, че слабините и семето му едва ли ще кулминират в семейство.

Плесента, със слузестите си цветове, се превърна в неговото дете. Дете, от което да се срамуваш и да криеш, но с добър баща в негово лице. Той хранеше плесента с кожички от скалпа си, като търкаше слиповете в мазната си глава. И ѝ предоставяше достатъчно фоликули, слюнка, сополи и сперма след всяко среднощно самозадоволяване.

* * *

Плесента помни момента, в който Ростислав стана важен за нея.

Беше една августовска нощ, десетилетия преди Ростислав да бъде асимилиран. Един ордьовър от обилно полята с масло *Russula emetica* – гъбата червенка, или бясна гъба, както я наричат българите – помогна на семейство Казакчиеви да прекратят съществуването си като жива материя.

И докато родителите му се прощаваха с последния си дъх, Ростислав сънуваше гора. Не забрави съня в продължение на години.

Така както родителите му повръщаха, умирайки, и небето в съня му повръщаше дъжд, гъст като кръвна плазма. Сферичните капки не спираха да се изливат. Гората стана хлъзгава, Ростислав залиташе на всяка стъпка и с мъка се опитваше да остане

изправен.

В кожата му се забиваха борови иглички.

Дъждовните капки се стремяха да затлачат дробовете му със солената си сладост, понесли със себе си и вкуса на трескавата пот, която се спускаше към устните му, докато гъбата не го поздрави с поклон на издутата си гугла и порой от обрината с мехурчета слуз от местата по периферията на гъбата, от които капеше събралата се дъждовната вода.

По големина тялото на гъбата можеше да се мери с морския фар на Варна, но пигментацията ѝ беше по-тъмна от нощта. За Ростислав гъбата криеше дълбини, които изискваха внимание. Дълбини със способността на свой ред да се взират в него.

Когато се приближи, видя скупчени една до друга форми. Форми, познати му от тънките книжки с истории, които четеше. Стори му се, че даже чува мелодията на “Лека нощ, деца”, понесла се из нощта, отвратителна поредица от ноти, изтръгнати от струните по най-немарливия начин.

Под шапката на гъбата го чакаше мравка, висока колкото него; пеперуда, която се извисяваше над мравката; дори по-висока мишка, облечена в алени поли; врабче с въглени вместо очи, което висеше от ламелите на гъбата, сякаш помислило се за прилеп; и един разложен заек, полускрит зад пънчето на гъбата.

Всички знаци предупреждаваха Ростислав да бяга, но горските създания се свиха, щом го зърнаха, въпреки че бяха великани в сравнение с реалните им съответствия.

Той пристъпи под гъбата, на сухо от вмирисания на мърша дъжд. Горските великани се отдръпнаха към пънчето и отвориха усти. Челюстите им се размърдаха с лигави прищраквания, а от гъбата пръсна плесен и покри телата на гигантите и земята около тях.

И в това тихо възражение – в което дъждът капеше шумно и неспирно и напомни на Ростислав за това как баба му изсипваше полуразтопена свинска мас в нагорещения

тиган – Ростислав коленичи под тежестта на вълната разум.

Както може би се досещате, този разум надхвърляше всяка представа в човешкото въображение, но за разлика от тези на повечето хора, докоснати от високоеволюираща плесен, клетките на Ростислав не се поддадоха на най-ефикасната система за картотекиране в природата. Напротив, той отвори очи няколко дни по-късно в мухлясала болнична стая. Леглото му беше между тези на двама старци, които чакаха включването си в каталога на смъртта на плесента.

* * *

Животът на някой, докоснат от онова, което според човеците е най-близко до божественото, е далече от всичко познато на който и да е здравомислещ индивид.

Нямаше плесен, която да пророни и една спора от изненада от отричането на Ростислав. Той скърбеше за смъртта на семейството му или по-скоро неуспешно се опитваше. И също така неуспешно се опита да припише отвратителното видение в съня му на отровата от гъбите. Защо иначе би сънувал любимата си приказка от детството в такива гротескни краски? Нямаше нищо против зайчетата и искаше да забрави превилата се скелетоподобна фигура, която не спираше да се оглежда със смут в очите.

Това, което Ростислав не можеше да отрече, бяха реакциите на плесента спрямо него, или по-точно – как той реагираше на нея след като се съвзе от треската. В дните след хоспитализирането му той започна да усеща, че някой го наблюдава. Цял кошер от очи, до едно вперени в тялото му. Като че ли всяка гъба и мухъл вече притежаваха собствена личност и се взираха в него с намерение, което той не разбираше.

Параноя, обясни си го Ростислав.

Плесента още помни остатъчните сътресения от любопитство, протекли през ядрата на клетките ѝ, когато човекът влезе в контакт с нейната психика.

В продължение на една пауза, която плесента не можа да измери, понеже беше твърде малка за безвременния ѝ ум, Ростислав се опълчи на изпитателното ѝ любо-

питство. Той уби всичката плесен, която видя, изгърка всяка повърхност в банята си и избърса прахта в цялата къща, така че да не остане и едно местенце, на което да падне спора.

Разбира се, спорите намериха и биха продължили да намират такива местенца независимо от желанията му. Спорите – макар и неродена плесен – винаги са поддържали учтивата си невъзмутимост.

В пътя на живота на Ростислав настъпи сериозна промяна, когато той посети възрастната си леля и тя го нахрани със задушено. Особеността на въпросната яхния беше в това, че в нея имаше няколко нарязани гъби. Ростислав не забеляза, а леля му се направи, че изобщо не е слагала ненавижданата съставка.

Когато Ростислав легна да спи в празната си къща, се роди сън.

Стъпкана трева, мъх върху камък, олющена кора и сладко-киселото им разложение се понесоха от вкусовите му папили. В съня му тези вкусове бяха заспали в дълбините на езика му и сега се събуждаха. И докато всяка нотка се изстрелваше от набъбналите му папили, Ростислав си спомни как пониква от влажните цепнатини в камъните, за да покрие сенчестата им повърхност като гъст и прекрасен мъх. Спомни си топлината на земята, а след това и как напираше нагоре и навън, за да посрещне слънцето като трева. Спомни си и как се гърчеха ларвите под кожата му, която сега беше дървесна кора.

Но най-вече си спомни как всички те умряха и дойдоха гъбите. Те изядоха мъртвите и така нищо не се изгуби. Нито едно преживяване дори. И последното парченце сетивна памет залепна по порестата им плът, след което бе изпратено от гъбата, на лишея, на мухъла и обратно. В пълен синхрон.

Ростислав усети езика на царството на гъбите: хармонична песен от симултанни трансмисии. Ако всеки библиотекар на света се научи да пее всички книги едновременно и в тон с всички останали библиотекарски, то изпълнението им пак би бледнело пред словото на гъбите.

Гъбите надигнаха подути шапки и разстлаха широко мицела си – в ендорфиновия

пик на човека – по време на това първоначално разкритие на какво е способна песента в действителност, докато останалото световно биоразнообразие се мъчеше да бъде чуто.

След този първи сън Ростислав погълна много други гъби, изсънува много други сънища и слуша песента, която отекваше силно и богата на значения в мозъка на костите и в центъра на вътрешностите му.

Уви, не разбираше нищо от нея. Независимо колко надалеч и отвъд тласкаше сънищата си, песента оставаше вън от обсега му. Беше неуловима. Носеше се като изтъняло ехо из пещера, като песен на друг език, който той помнеше съвсем смътно. Така и не му се удаде да я преведе.

Когато започна с експериментите си по ваяне на сънища, Ростислав вече беше превърнал малкия си таван в пещера за гъби, по чиито стени пробягваха психеделични отенъци всеки път когато светлината успееше да се промуши между завесите.

Гъбите, които ядеше, не го тровеха. Не защото не можеха, а защото самите те провеждаха свои си експерименти, за да установят дали Ростислав е способен на по-голям напредък от това да сваля информация посредством бактериите в храносмилателния му тракт.

Ростислав се грижеше за гъбите си. За кокетната розова *Hygroclybe calyptriformis* носеше смачкани пеперуди и пчели. А *Otidea alutacea*, вагиналният грозд, пък заслужаваше само най-фалическото от всички животни – така че тя получаваше диви змии от дюните и храстите на плажа.

Всяка нощ сънуваше други животи като муха, хлебарка, врабче и дори една стара улична котка, която преди куцукаше из градския площад.

Единствената група гъби, която се оказа, че не асимилира посредством смъртта, беше тази на обикновения черен мухъл, който се хранеше с мъртви клетки, кожни секрети и дори храчки от кашлица. Това подтикна Ростислав да превърне къщата си в квартира за бедни студенти, които идваха от всички краища на страната, за да учат в Икономическия университет във Варна и за които централното местоположение и

евтиният наем бяха неустойми.

Тях Ростислав приспиваше с морфин, след което полагаше главите им върху възглавници, чиито калъфки бяха пропити с мухъл. Прекарваше нощите в чакане в стаите им и сменяше калъфките преди изгрев слънце. След това, докато сутрешният блок по телевизията стъпкваше тишината със самодоволната мелодия на шапката си, той дъвчеше тънки лентички мухъл от лицевите изражения на спящия и потръпваше при всеки чужд спомен.

* * *

Ростислав сменяше наематели по-бързо, отколкото дърветата сменяха листата си, и това никак не го притесняваше, защото сънищата се оказаха недостатъчни. Независимо какво беше съдържанието им, сънищата не можеха да му дадат нищо, което да го доближи до разгадаването на песента на плесента.

Днес царството на гъбите кима в съгласие и одобрение, като си спомня за еволюционно-напредничавия дедуктивен подход на този човек. Разнообразието е от малко значение, когато биологичният ти механизъм е зле оборудван за необходимия анализ.

Сякаш съдбата се бе намесила, когато един определен квартирант от женски пол нае къщата на Ростислав точно преди той да започне да обмисля самоубийство.

По всички човешки стандарти наемателката Дивна можеше да спре сърцето толкова успешно, колкото и масивен сърдечен арест. Ростислав и малкият Ростин не бяха виждали подобна композиция на лицевите черти. Ирисите ѝ всмукваха вниманието с небесносиньото на *Muscena interrupta*, а косата ѝ отразяваше слънчевата светлина като захабения месинг из дома му.

Дали заради отчаянието от проекта, или подтикнат от някакъв последен импулс да следва закодираното поведение на вида си, но Ростислав промени познатите си навици. Остави гъбите си на диета чрез занемаряване, за да посрещна слънцето с Дивна, която бе оцеляла цял месец. Как само се забавляваха, докато тя говореше за писане, понеже беше поетеса, а той слушаше.

Колкото по-силно ставаше приятелството им, толкова повече Ростислав искаше да научи всичко за Дивна, но говоренето ѝ за книги само изтощаваше ушите му. Ето как Ростислав вкуси от сънищата на Дивна и я видя. Дивна бе дива, вечно във вихъра на танца под дърветата в планините около родния ѝ старопланински град. Нозете ѝ не знаеха къде е земята. Отмяташе коси така силно, че ги подхващаха и стремителните ветрове, които разклащаха дърветата и разлюляваха сенките на короните им. И самият танц не знаеше кога ще свърши. За разлика от другите сънища нейните умножаваха тази гледка до безкрай, който носеше със себе си и усещането за безвремие.

Изглежда Дивна беше истински различна и той се зачете в обяснения за видяното.

След седмица ядене на сънища Ростислав разбра какво бе подслонил. Гостенката му изобщо не беше част от човешкия род, нейното семейство бе съвсем друго.

Дивна беше самодива.

Но какво би накарало една нимфа да се залута извън горите си? И по-адекватният въпрос: как можеше да я накара да признае каква е в действителност?

Спомняйки си и този момент, плесента укорява с тих и възпитан тон подхода на Ростислав към въпроса за свръхестествените видове, тъй като такива глупости не съществуват. И все пак сънищата никога не лъжат. Грешката на Ростислав беше в неумението му да интерпретира.

Той се зачете още и откри, че тези нимфи се хранят с отровни гъби, и с усмивка на лицето настани Дивна на олющената маса за хранене и започна да маже дебели парчета яркочервена *Amanita muscaria*, или мухоморка, които покри с плътен слой майонеза.

Ростислав преживя стомашното разстройство. Дивна не успя.

* * *

Минаха години преди държавните институции да освободят Ростислав Казакчиев от почти безкрайната поредица от психодиспансери, в които го бяха пратили. Когато се прибра, Ростислав вече бе навлязъл в есента на живота си. Ставите му скърцаха. Хру-

щялът бе изтънял от студа и влагата в занемарените бели стрази, където в цепнатите между тухлите живееха нестихващи крясъци.

Къщата, наглеждана от една от лелите му, го посрещна с паяжини и влага, пукнатини и олющена боя.

На мухъла вътре почти не му пукаше за него. Ростислав бе прекарал години в излъскани и изчистени стаи, защото беше допуснал грешката да разкрие страстта си към всички плесени. Сестрите бяха проверявали стаята за гъби и мухъл неспирно. Старите номера на Ростислав може и да бяха минавали пред майка му, но тези сестри, тези умни, умни жени с влажни кравешки очи виждаха и през небрежно свитите му пръсти, които криеха трохи и парченца наплют плат под възглавницата.

Всичко това, бяха му казали неведнъж, е част от лечението. С години всеки аспект на този негов проект методично му беше забраняван, докато Ростислав не бе започнал да изпитва единствено отегчение от отчайващите игри.

Десетилетия по-късно връзката с плесента беше почти забравена. Потънала в непрестанно качване и сваляне на информация, анализиране и архивиране, плесента беше оставила настрана любопитната му особеност. Ростислав искаше отново да привлече вниманието ѝ. Ако изобщо беше научил нещо в годините си на мълчание, то беше, че бе използвал грешни методи.

Решението да поглъща плесен бе изглеждало правилно навремето, но годините му бяха дали време за размисъл и Ростислав се бе възползвал от това. Докато оглеждаше стените в стаите си и се усмихваше на лекарите, които му задаваха въпроси, той събираше идеи.

Навързваше ги в теории, изпробваше ги в ума си и когато се оказваха неуспешни, ги отписваше. Така реши да не използва яденето на плесен като основен метод. Това би било елементарно.

Не, Ростислав щеше да е самата плесен. Само тогава би заговорил езика ѝ. Но първо трябваше да я опознае съвсем интимно, а има ли нещо по-интимно от храносмилането?

Първата му задача след като се прибра, беше да се премести в малката таванска стая и да напръска стените с кална вода. Докато първите зимни виелици тропаха с градушката си по прозорците на тавана, стените отвътре блестяха като мазна кожа и отвсякъде се носеше миризмата на мускус. С ветровете навън се бореха две малки ръмжащи духалки, чийто топъл дъх обгръщаше Ростислав, докато той работеше върху първата в историята трансформация от човек в плесен.

И за миг не остави пръскачката и химикалката. Едната му трябваше, за да мокри дрехите си, а другата – да записва сънищата си в тетрадки. Ростислав пиеше мръсна вода от пластмасови бутилки, престояли в килера му със седмици, и се хранеше с гъбите, които отглеждаше на килима си.

Сънищата му се угояваха, започваха да натежават в ума му и да дразнят носа му, а той спеше и смърдеше на леш, изличил дори бегло човешкото от външния си вид.

Кожата му го сърбеше и провисваше от тежестта на колонии обриви, за които беше сигурен, че са плесен. Китките го боляха, но не спираше да пише. Това, което се изливаше от писалката, плъзваше из страниците. Всяка дума се размазваше, все едно мастилото бе дим, уловен от листа в полет. Ростислав Казакчиев вече се доближаваше до песента на плесента.

Информацията, намерението, езикът, който беше без думи, и песента, която беше без мелодия, втриваха честотите си в клетките му и той им реагираше, макар и още неразбрал смисъла им. Някои заблудени думи, доколкото идеята за думи може да бъде отнесена към плесента, се увиваха в някакво значение, което Ростислав записваше със скоростта на етнолог по следите на неуловим вид.

Така минаваха зимните дни на Ростислав.

* * *

Ето. Чува я.

Песента и неизмеримата ѝ маса.

Наистина човешкият език е лишен от способността да я опише, но той превежда. Пи-

салката докосва листа, но той не вижда написаното. Вече толкова дълго е в мрак, че не е сигурен дали са му останали очи. В един момент се сеща, че не е отварял устата си от, може би години, макар че няма причина да го прави. Не изпитва глад. Чува само песента.

Пише. Чертае.

Писането е безкрайно, но асимилацията го спира по средата, въпреки че му е чудно къде точно е средата на вечността. Вече той принадлежи на плесента и разбира песента, защото я пее и знае, че не би я разбрал преди да бъде асимилиран. Така и не е стигнал до това прозрение като човек.

Ето защо Ростислав не е изненадан, когато чува как медиците крещят колко отвратителен е таванът му. Може би е натъжен, но не и изненадан.

Знае, че в многообразието на живота какофонията е цар, и докато бозайниците реват, насекомите цъкат, а растенията шумолят, никой не чува плесента, която шепти и предрича генетичния път на света.

Превод от английски: [Владимир Полеганов](#), 2015

Няколко думи от преводача:

В историите на Хараламби Марков фантазиите, сънищата и телата ни раждат красиви и чудовищни форми, които говорят ту езика на приказката, ту този на гротеската, често и двата едновременно. Марков е един от обещаващите нови автори на new weird и единственият български писател, канен за участие в курса по творческо писане **Clarion** (където са завършили някои от класиците на жанра – **Октавия Бътлър**, **Брус Стърлинг**, **Ким Стенли Робинсън**). Той пише на английски език, а разказите му са публикувани в различни антологии и ние изобщо няма да се изненадаме, ако скоро прочетем името му сред номинираните за някоя от големите награди за фантастика и фентъзи.

Разказът „Плесента, която шепти“ ([The Fungi That Talk Softly](#), Electric Velocipede, December 30, 2013) е първият превод на разказ от Хараламби Марков на български език. Другият повод за гордост на „Сборище на трубадури“ е, че сме първото онлайн списание, което тази година публикува негов разказ (в началото на април **The Language of Knives** – на български „Езикът на Ножовете“, – купен от редактора **Ан Вандермиър**, ще се появи на известния сайт [Top](#)). Научете [конкретни подробности](#) за Хараламби Марков, открийте го [в Twitter](#), или направо...

Посетете сайта на писателя: haralambimarkov.com

Редактор на рубриката „Поезия“: [Поли Муканова](#). На снимката: [Владимир Левчев](#).

ВЛАДИМИР ЛЕВЧЕВ

стихове и разказ

Из „Любов на площада“ (изд. „Скалино“, 2014)

ЛЮБОВ НА ПЛОЩАДА

Като млад сънувах
как вървя по улицата и осъзнавам,
че съм гол от кръста надолу.
Минувачи
ме разстрелват с поглед
и умирам от срам...
Или се сецам,
че съм закъснял за училище
цял ден... цяла година... много години
и няма да мога да завърша.
Или ме подгонва Злото
на площада,
а краката ми омекват,
оплитат се като езика ми,
предават ме...
Случваше ми се
и хубавия сън:
аз съм гол на площада – но махвам
с ръка и ми пада
камъка от сърцето – загребвам
въздуха с ръце и плувам
бруст – забавено – забавно
се издигам
над минувачи и лехи с цветя –
обичам ги! –
летя през майския вятър

гол и свободен
като чайка или буревестник –
гол и свободен
като душата след смъртта.

2014

РИТУАЛ НА ПОСВЕЩАВАНЕ

На Атинула

*Един нещастен човек
не може да бъде поет.*

Бранко Милкович

Бурята е близо.
Виждам бели материци да се носят
в тъмното небе – да се разтварят океани –
да поглъщат
лунни планини.

Виждам мислите,
които плуват по лицето ти – усмихват се
и втренчено ме гледат.
Виждам чудесата на света
навсякъде...

Светът е карта
на световната душа,
която вечно се изменя!

Змията на вселената раздвижва
лъскаво подлунно тяло.
Разтваря си главата като роза
в теб,

за да захапе в мен
набъбналата си опашка.

Мълния проблясва през телата ни
и руква древния порой –

за да затвори кръговрата:
ние ставаме едно.

1986

СЛУЖБА В ПОЛУНОЩ ПРЕЗ ДЕКЕМВРИ

Леден вятър блъска
тъмните прозорци
и затръшва входовете на съня

Вятърът свещенодейства
обладава
спящите в леглата

Снежен ореол сияе
върху този празен град

Свято е световното семейство
Свята
свети
самотата ни

Светът е свят

1994

ТЪМНАТА СОФИЯ *

София е най-тъмната столица в Европа.

Живеем в сенките на близкото минало, които ни хващат изневиделица за гърлото в спрелия асансьор, в подземията на съня – съня за светлото минало... за Златния век – в разкопките между джамията и ЦУМ.

Сиви кардинали ни заплитат в сенчести бизнеси, оковават ни в обръчи от фирми, докато слугите им ни приспиват с кулоарни словоблудства от екрана на телевизора.

Перловският канал мирише на тоалетната на Парламента . Но ние сме като орлите!

Имаме си и Орлов мост!... Само че под моста не тече река, а канал.

Мостът ни просто свързва Цар Освободител с Цариградско шосе...

Сънуваме как „Ориент експрес“ със сладко потракване ни носи към Европа. Сънуваме, че сънуваме, че пътуваме...

От време на време ранобудни петли и студенти идват в съня и ни викат в ушите: Събудете се! Съмва се! Съмвайте се!

И като в оня детски сън – ние веднага се събуждаме, изпишкват ни, нахранват ни, обличат ни за училище и излизаме с натежала от просвета чанта. Докато крачим бодро по тротоара пред Университета щастливо си тананикаме: „Върви, народе възродени! Към светли бъднини върви!“...

Но изведнъж осъзнаваме, че още сме под юргана.

И събуждането също е било насън.

София е най-тъмната столица в Европа.

ноември 2013

** Протестите срещу правителството от лятото на тази година още продължаваха, без резултат. Протестиращи студенти окупираха Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Без резултат.*

МАСА

Лицето ми
е безучастно
като бялата покривка,
върху която много нещо се изля.

И стана черно пред очите ми.

Аз съм човекът
без лице.

Аз съм човекът
маса.

Аз съм Краят –
мръсната маса,
върху която са пирували
световните царе.

1988

СПРАВЕДЛИВОСТ ЗА ВСИЧКИ

Когато бедният проси
на ъгъла –
това е срам.
Когато богатата компания
проси по телефона –
това е търговска стратегия.

Ако бедният прати някого
да убие лош съсед –
това е престъпление.

Ако президент прати войската си
да убие лош съсед –
това е освобождение.

Богатият може да си купи сенатор.
Бедният може
да си купи вестника на богатия
и да прочете
за парите на сенатора.

Да, богатото дете учи право.
Да, бедното дете
продава дрога на ъгъла.
И има справедливост за всички.

Вашингтон, 2006

ДЯВОЛ И БОГ

Дяволът е разликата между нас.
Дяволът е тайната,
която всеки за себе си знае.

Бог е нещо общо между нас.
Бог е това,
което не знаем.

Из „Сънувани“ (изд. „Жанет 45“, 2014)

АСТЕРОИД

Сънувах странен сън. Лежа сам на един малък астероид: гладка скала с форма на продълговат картоф. Повърхността е добре осветена – като преспа в лунна нощ. Катранената Вселена е навсякъде. Големи и малки звезди, и небулози, комети и метеоритни дъждове прелитат около мен.

Моята скала е като застинала в нищото. Макар че и тя лети със страшна скорост през Вселената. Чувствам, че се движа само когато друго небесно тяло премине наблизо, а това се случва веднъж на 10–20 години. Тогава сякаш пропадам във водовъртеж, а главата ми се разцепва от непоносимия рев на прелитащото. През цялото останало време моята осветена скала виси забравена в мрака и тишината на пространството.

Астероидите нямат атмосфера, но на моя някак си можеше да се диша. Имаше и достатъчно гравитация, за да ходя по скалата и да спя на повърхността ?, като че ли е планета. Явно плътността на камъка под краката ми беше по-голяма дори от плътността на буцата, която усещах в гърлото си, щом се събудех на астероида.

Не мога да си спомня как и кога съм се озовал тук. Все пак, по наблюденията си върху движенията на далечните звезди, разбирам, че минават хиляди години. Хиляди години без идея защо съм тук и откъде съм се взел!... Но всъщност какво е дори само една година на изолиран астероид далеч от слънцето?

Нямах спомен да съм ял или общувал с други живи същества през живота си. Бях гол, но не изпитвах студ или топлина на скалата. Как мога дори да съм сигурен какво съм? Няма други като мен, с които да се сравня.

Но всеки път, когато заспивах върху голата скала, сънищата ми се изпълваха с човешки контакти. Бях сънувал много земни хора. Бях говорил в съня си стотици човешки езици. Бях се раждал и умираше през най-различни епохи...

Толкова чужди човешки съдби! А моята е само да ги сънувам. Години, векове и хилядолетия сънувах живота на другите...

Събуждах се в съня си, протягах ръце над главата си да раздвижа пукация си врат, вкочанен от сънуване. После обикалях малката скала. Тя беше едновременно добре позната и напълно странна за мен. Като собственото ми тяло. Обикалях я трескаво

във всички посоки, но си оставах на същото място. Сякаш бях заседнал в асансьор – но завинаги. Босите ми крака чувстваха невероятната твърдост на малкото тяло под мен.

Обръщах лице нагоре и дълго гледах звездите. Познатата топка от неизразима тъга пулсираше в гърлото ми. Единственото нещо в будния ми живот, което изглеждаше живо, бяха тези студени космически тела на светлинни години от мен в празното.

Гледах небето и си мислех: Къде ли е тази планета, която все сънувам? Дали ще мина покрай нея някой ден?... Но ако я доближа прекалено, ако гравитацията ? ме засмуче... дали тогава Земята би устояла на сблъсък с моята самотна скала, по-тежка от планета?... Не, по-добре изобщо да не доближавам Земята! Не искам да се чувствам виновен за края ?...

Мълчанието на звездите ми казва нещо. Тяхната невъобразима отдалеченост ми е близка. Знаем се с тези самотни светила откакто свят светува. Взираам се във вселенския мрак часове и години. Той е навсякъде – около мен, под мен, над мен. И вътре в мен. После се просвам на твърдия камък и се опитвам да заспя...

Щом заспя, един ширококрил прозорец на прясно боядисана стая се отваря пред очите ми. Месец юли е, ранен следобед на планетата Земя. Аз съм в един средноголям град, наречен София, в края на 20-ти век по човешкото летоброене.

Прозрачните пердета се движат в топлия вятър. В синьото небе бели облаци плуват бавно и се променят постоянно. Короната на стария орех шуми пред прозореца. Слънцето играе в листата както светлините и сенките върху лицето на Богородица от византийска мозайка. Мирише на блажна боя и лятна градина. Отекват далечни детски и птичи гласове...

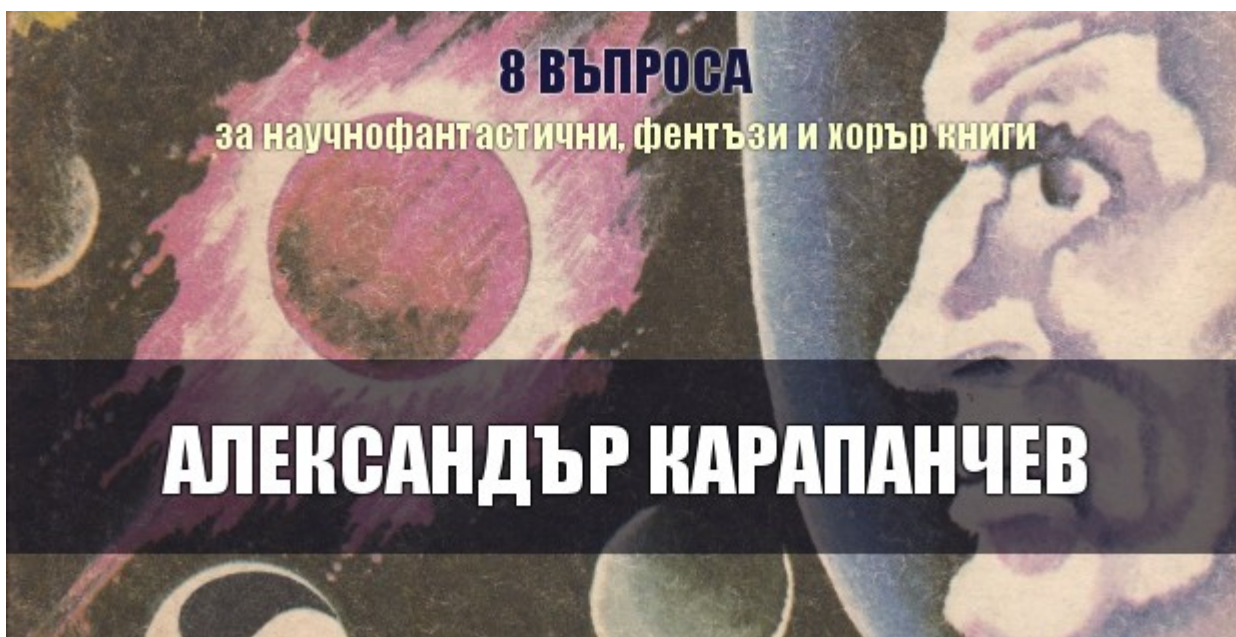
Можех да си стоя така и да гледам през прозореца до края на живота си. Не ми трябваше друго. Това беше моят изгубен рай.

„Дали отсъствието на света го прави толкова красив?“, си казах в съня си. И се събудих.

Владимир Левчев е роден на 17 октомври 1957 г. Автор е на петнайсет стихосбирки, издадени в България, и четири издадени в САЩ, на множество есета и статии, както и на три романа – „**Крале Марко: Балканският принц**“, „**2084-та**“ и „**Човекът и сянката**“. Превеждал е американска и английска поезия и драма на български. Издавал е списание „**Глас**“, инкриминиран „самиздат“ преди 10 ноември 1989 г. 13 години е живял и преподавал във Вашингтон. От 2007 г. преподава литература и творческо писане в Американския университет в Благоевград.

Последните му книги са стихосбирката „**Любов на площада**“ (изд. „Скалино“) и сборникът разкази „**Сънувани**“ (изд. „Жанет 45“).

Посетете сайта на поета: vladimirlevchev.blogspot.com

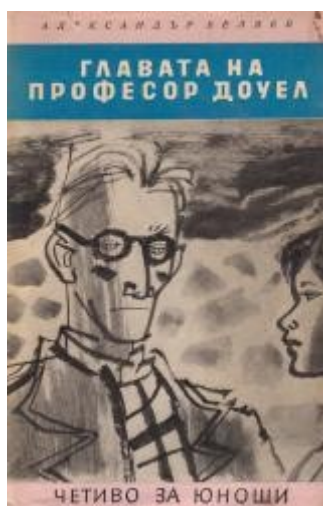
Вижте [всички отговорили](#). Въпросите са взети от играта на Джон Денардо в SF Signal: An 8 Question Science Fiction, Fantasy & Horror Book Meme.

АЛЕКСАНДЪР КАРАПАНЧЕВ – 8 ВЪПРОСА ЗА НАУЧНОФАНТАСТИЧНИ, ФЕНТЪЗИ И ХОРЪР КНИГИ

1. Първият научнофантастичен, фентъзи или хорър роман, който прочетох:

Първият роман, с който се преборих докрай, беше „Робинзон Крузо“ – онзи с ярко-жълтия отшелник на корицата, издание на „Народна младеж“. Някои библиографи го отнасят по свои си мерки към фантастиката, но за първи прочетен от мен фантастичен роман аз смятам „**Главата на професор Доуел**“ от Александър Беляев. Прозвуча ми като чудо на чудесата! А и тази необичайна биография на автора

– с опита му за полет от покрива без никакви приспособления... Изглежда, че още тогава – някъде преди половин век! – особено ярко и силно ме увлече светът на научната фантастика.

2. Последният научнофантастичен, фентъзи или хорър роман, който прочетох и който бих сложил в списъка ми с „Топ 20“, е:

По принцип никога не си правя „топове“ – нито от черешово дърво, нито от легирана стомана. Пък и все за романи ли ще говорим в тази анкета, която в заглавието си акцентира върху думичката „книги“?! За да завия в малко по-различна посока, тук ще впиша сборника „**100 разказа**“ от Рей Бредбъри. Може тук-там да понакуцва в превода и поради наднорменото си тегло да не е съвсем удобен за боравене, но е пълен с особено висококачествена проза.

3. Последният научнофантастичен, фентъзи или хорър роман, който не успях да завърша, беше:

Обикновено съм упорит и не оставям недочетена книга. Ето, напоследък се борих повече от месец с не тъй дебелия „Дневник, намерен във ваната“ на Станислав Лем – лепкаво мудна кафкианска история, която по-добре, че не са превели у нас. Инак наистина не ми стигна „ръка“ да дочета „**Ветровете на времето**“ от Чад Оливър – заради антиизобретателния му стил, през който прозира, че се е насилвал да довърши започнатата история.

4. Автор на научна фантастика, фентъзи или хорър, на когото не мога да се наситя, е:

Ха сега де, хвърляте ме в небрано лозе! Кого от любимците си да посоча: Лем или Шекли... Хърбърт Уелс, Иван Ефремов или пък Дан Симънс... А защо да не дам шанс на един автор, който не е издаван у нас нито след 9 септември '44, нито след 10 ноември '89 – за разлика от Русия, САЩ или родината му Германия... Казва се **Ханс Хайнц Еверс** (има сайт на негово име), водят го за диaboлик, експресионист и романтик и дори самият маестро Х. Ф. Лъвкрафт подчертава, че Еверс е класик на хоръра.

5. Автор на научна фантастика, фентъзи или хорър, за когото ме е срам да си призная, че не съм чел, е:

Надали ще открия Марс, ако кажа, че колкото и неуморно да четете човек, никога няма да преплува докрай океана от стойностни книги, нито пък да изкачи всички „осемхилядници“ на първокласни автори. Ето защо не се срамувам, че съм пропуснал този или онзи словоделец – не само фантаст, но и реалист, и научен популяризатор, и мемоарист, тъй като не свързвам Четенето единствено с жреците на фантастиката.

6. Научнофантастичен, фентъзи или хорър роман, който бих препоръчал на всеки, незапознат с тези жанрове, е:

„Соларис“ на пан Станислав Лем. В този роман от 180 страници, който продължава да се преиздава вече половин век по цял свят, сякаш има всичко. И високооборотна научна фантастика... и любовна драма... и психология а ла Достоевски... и изумителни извънземни пейзажи... и философия... и какви ли не други изобретения на неуморната човешка фантазия. Разбира се, тук не липсва и дозата солиден хорър. Вижте само последните думи от този свръхроман: “ ...твърдо вярвах, че не е минало времето на ужасните чудеса“.

7. Научнофантастичен, фентъзи или хорър роман, който е ужасно подценяван, е:

Хм, чак пък толкова... Е, нека отново изляза от коловоза и припомня, че фантастиката има своите завидни успехи и в мерената реч. Фантастичната поезия бележи високи върхове и в САЩ, и в Европа, а тук с Атанас П. Славов направихме една уникална международна антология – „Фантастихия“, която е намираема в океана на Интернет и акцентът ѝ твърдо пада върху българските автори.

8. Научнофантастичен, фентъзи или хорър роман, който е ужасно надценен, е:

Наблюдавайки какви книги излизат у нас през последния четвърт век, се сещам за една приказка от недалечното минало: „Този филм съветски ли е, или хубав?“. И се питам дали няма да дойде времето, когато току-що прозвучалият въпрос може да се обърне така: „Тази книга американска ли е, или хубава?“. Моля да приемете тая ми закачка поливалентно: и като научна фантастика (прогностична), и като фентъзи, а защо не и като хорър – въобще всеки според предпочитанията си...

[Александър Карапанчев](#) е български писател, журналист, поет, съставител и редактор, автор на научна фантастика. Използва също псевдонимите А. Дж. Дж. Блекпънч; Алекса Джоревски; alexandrit; Карина Асанди; Наталия Маринова; Сандро Георгиев и др.

СБОРИЩЕ НА ТРУБАДУРИ

26-30 януари 2015

ПО ТОЗИ БРОЙ РАБОТИХА РЕДАКТОРИТЕ

Деница Венкова

Поли Муканова

Владимир Полеганов

Петър Тушков

www.trubadurs.com